

ΝΟΜΙΚΟ ΒΗΜΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΗΝΙΑΙΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΒΡΑΒΕΙΟ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ 69 – ΤΕΥΧΟΣ 6

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2021

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΛΕΤΕΣ

- 1117 Ανάκληση δωρεάς – Αδικαιολόγητος πλουτισμός και χρησικτησία (Μ. Π. Σταθόπουλος)
1125 Οι λεγόμενες «ράτρες μη εμφάνισης» στους ΓΟΣ των αεροπορικών εταιρειών και έλεγχός τους με βάση το ν. 2251/1994 (Κ. Ρούσσος)
1141 Η πρόβλεψη διοικητικών κυρώσεων για παραβάσεις του νόμου για την εταιρική διακυβέρνηση ανωνύμων εταιριών κατά το θετό δίκαιο (Φ. Δ. Καρατζένης)

ΣΧΟΛΙΑΣΜΕΝΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- 1165 ΑΠ 754/2020 Ονοματοδοσία τέκνου (Α.-Ν. Κουκούλης)
1182 ΕιρΑ8 1433/2021 Η δικογνωμία μετά το ν. 4335/2015 ως προς την υποχρέωση παράστασης δικηγόρου κατά τη λίψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου (Σ. Τσαχιρίδης)
1190 ΤρΕφΚερ 13/2021 (Ασφ. Μετρα) Το καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση ασφαλιστικών μέτρων επί εκκρεμούς κύριας δίκης (Δ. Γ. Σκαρίπας)
1213 ΜΠρΑ8 1419/2021 Η επίδραση της ακυρότητας της μεταβίβασης «κόκκινων» δανείων του ν. 4354/2015 στην επισπευδόμενη αναγκαστική εκτέλεση κατά του οφειλέτη (Ι. Δ. Καραχάλιου)
1230 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠ (Σ. Ο. Χούρσογλου)
1305 ΔΕΕ της 2.3.2021 Υπόθεση “Η. Κ.” [ή “Prokuratuur”] (C-746/18) (Δ. Αρβανίτης)
1315 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΔΕΕ (Γ. Ν. Τζίφα)

ΘΕΜΑΤΑ

- 1321 Προϋποθέσεις έκδοσης Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης και Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας από εισαγγελικές αρχές. Πρόσφατες εξελίξεις στη νομολογία του ΔΕΕ (Ν. Β. Κουκλουμπέρης)
1351 Το δικαίωμα στα συνεταιριστικά κέρδη (Α. Μανιάτης)

του άρθρου 218 § 1 περ. ε' ΚΠολΔ, χωρίς, όμως, εκ τούτου να δημιουργείται απαράδεκτο ή ακυρότητα του δικογράφου της αγωγής, με συνέπεια την απόρριψη, αφού ο νόμος (άρθρο 218 § 2 ΚΠολΔ) ως μόνη κύρωση της παράβασης αυτής προβλέπει τον υποχρεωτικό χωρισμό αυτών, διατάσσεται, δηλαδή, υποχρεωτικά από το δικαστήριο, κατά τη διάταξη του άρθρου 218 § 2 ΚΠολΔ, ο χωρισμός τους, με την έννοια όμως όχι της εκδίκασης της προτασσόμενης βάσης - αιτήματος της αγωγής, γεγονός, το οποίο μεταθέτει ανεπίτρεπτα το δικαίωμα και την ευθύνη της επιλογής από τον ενάγοντα στο Δικαστήριο, αλλά με την έννοια της παροχής της δυνατότητας στον ενάγοντα να επιλέξει ποια από τις δύο αυτές αγωγές - αξιώσεις θα ασκήσει, σύμφωνα με την προαναφερόμενη νομική σκέψη. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει, κατόπιν αντεπάγγελτης έρευνας του Δικαστηρίου, να διαταχθεί ο χωρισμός των άνω αντιφασκούσων κύριων βάσεων της ένδικης αγωγής, οι οποίες απαράδεκτα σωρεύονται αυτοτελώς και παράλληλα κι όχι επικουρικά, προκειμένου οι ενάγοντες να επιλέξουν μία εξ αυτών, την οποία και να εισαγάγουν στο Δικαστήριο προς κρίση, μετά των επικουρικώς προβαλλόμενων αιτημάτων τους.

Περαιτέρω, η κρινόμενη αγωγή, καθ' ο μέρος με αυτή ζητείται η επίδειξη των ανωτέρω αναφερόμενών εγγράφων με αυτοτελή αγωγή κι όχι στο πλαίσιο μίας εκκρεμούς δίκης και σε κάποια στάση αυτής προς απόδειξη γεγονότος, που σχετίζεται με το αντικείμενό της (υπό στοιχείο iii αγωγή), παραδεκτά εισάγεται ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, το οποίο, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, είναι καθ' ύλη αρμόδιο προς εκδίκασή της. Ωστόσο, η αγωγή αυτή, με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας, γιατί δεν προσδιορίζονται επακριβώς τα προς επίδειξη έγγραφα και το περιεχόμενό τους, αλλά αυτά εκτίθενται με γενική και αόριστη αναφορά, η οποία, εκτός των άλλων, δεν επιτρέπει τη σαφή κι ορισμένη διατύπωση του διατακτικού της απόφασης, ώστε αυτό να είναι δεκτικό αναγκαστικής εκτέλεσης. Σημειώνεται ότι το υποβληθέν με τις προτάσεις των εναγόντων αίτημα επίδειξης εγγράφων (σ. 4-9 αυτών) αποτελεί διάφορο αίτημα, ερειδόμενο στις διατάξεις των άρθρων 450-451 ΚΠολΔ, κι επομένως, το παρόν Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού, πρέπει προηγουμένως να εισαχθεί με επιμέλεια των διαδίκων η βάση της αγωγής, το οποίο αφορά, αφού λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα

του αφορά απόδειξη ουσιαστικής βασιμότητας βάσης ή αιτήματος της αγωγής και δεν εξετάζεται αυτοτελώς εν προκειμένω. Τέλος, τα δικαστικά έξοδα της εναγομένης πρέπει να επιβληθούν σε βάρος των εναγόντων, ενώπιει της ήπτας τους (άρθρα 176, 191 § 2 ΚΠολΔ), κατά παραδοχή σχετικού της αιτήματος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

Για τους λόγους αυτούς

Δικάζοντας με παρουσία των διαδίκων.

Διατάσσει το χωρισμό των σωρευμένων στο αγωγικό δικόγραφο δύο κύριων αγωγών (βάσεων), ήτοι i) αναγνώρισης της ακυρότητας της καταγγελίας της ένδικης σύμβασης δανείου και ii) αναγνώρισης της ακυρότητας της ένδικης σύμβασης δανείου, μετά των επικουρικά προβαλλόμενων αιτημάτων τους, προκειμένου οι ενάγοντες να επιλέξουν μία εξ αυτών, την οποία και να εισαγάγουν στο δικαστήριο προς κρίση.

Απορρίπτει την υπό στοιχείο iii αγωγή για επίδειξη εγγράφων.

Καταδικάζει τους ενάγοντες στα δικαστικά έξοδα της εναγόμενης, τα οποία ορίζει στο ποσό των πεντακοσίων πενήντα (550,00) ευρώ.

Ειρηνοδικείο Αθηνών Αριθ. 1433/2021

Δικαστής: Γ. Τριπούλα, Ειρηνοδίκης

Δικηγόροι: Ε. Μπατσούλη, Ε. Παπαευαγγέλου, Γ. Ντούρος

Αγωγή αποζημίωσης από ιατρικό σφάλμα
Ενορκες βεβαιώσεις ενώπιον Ειρηνοδικείου. Προϊστορέσεις. Αυτοπρόσωπη παράσταση διαδίκων ενώπιον των δικαστηρίων. Απόρριψη της προβαλλόμενης έντασης των εναγόντων περί απαραδέκτου των ενόρκων βεβαιώσεων της εναγομένης, που δόθηκαν ενώπιον Ειρηνοδικείου χωρίς την παράσταση δικηγόρου. **Διχογνωμία στην νομολογία.** Δεκτές οι εν λόγω ένορκες βεβαιώσεις. Απόρριψη της αγωγής. Συμψηφισμός δικαστικών εξόδων (Άρθρα 94, 421, 423, 424, 178 ΚΠολΔ).

Φέρονται προς συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο α) η από .../2019 και με αριθμό κατάθεσης .../2019 κύρια αγωγή και β) η από .../2019 και με αριθμό κατάθεσης .../2019 προσεπικληση σε παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή, οι οποίες πρέπει να ενωθούν και να συνεκδικαστούν λόγω της μεταξύ τους συνάφειας, καθόσον αφορούν αξιώ-

σεις, που απορρέουν από το ίδιο βιοτικό συμβάν, υπάγονται στην ίδια διαδικασία και επιπλέον με την συνεκδίκασή τους διευκολύνεται και επιταχύνεται η διεξαγωγή της δίκης (άρθρα 31 § 1, 246, 285 ΚΠολΔ).

I) Κατά το άρθρο 914 ΑΚ όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 297 και 298 ΑΚ. Από την διάταξη αυτή προκύπτει ότι για να υπάρχει αδικοπραξία και συνεπώς υποχρέωση αποζημίωσης του παθόντα, απαιτείται να συντρέχουν αθροιστικά παράνομη συμπεριφορά του δράστη, συνιστάμενη σε πράξη ή παράλειψή του, που πρέπει να είναι υπαίτια, δηλαδή να οφείλεται σε δόλο ή αμέλειά του και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης και της ζημίας, που επήλθε (περιουσιακής ή μη). Η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου, μεταξύ ορισμένης ενέργειας ή παράλειψης και ορισμένου επιζήμιου αποτελέσματος, που κρίνεται από τις διατάξεις των άρθρων 297 και 298 ΑΚ, εξαρτάται από το αν η πράξη ή παράλειψη αφενός μεν αποτέλεσε έναν από τους αναγκαίους όρους του αποτελέσματος, που αν αυτός έλλειπε αυτό δεν θα επερχόταν, αφετέρου δε μόνη της και αντικειμενικά λαμβανόμενη αν ήταν ικανή, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και με την συνηθισμένη και κανονική πορεία πραγμάτων, να επιφέρει το πιο πάνω αποτέλεσμα. Και η μεν προξενηθείσα από τον δράστη ζημία είναι παράνομη όταν προσβάλλεται με την συμπεριφορά του (πράξη ή παράλειψη) δικαίωμα του παθόντος, προστατευόμενο από τον νόμο, η δε υπαίτια παράλειψη του δράστη γεννά την προς αποζημίωση υποχρέωσή του, όταν αυτός ήταν υποχρεωμένος στην πράξη από τον νόμο ή την δικαιοπραξία ή την καλή πίστη κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη. Περαιτέρω ευθύνη ιατρού για αμέλεια υπάρχει στις περιπτώσεις εκείνες, που το ανεπιθύμητο αποτέλεσμα οφείλεται σε παράβαση των θεμελιωδών αναγνωρισμένων κανόνων της ιατρικής επιστήμης και η ενέργειά του δεν ήταν σύμφωνη με το αντικειμενικώς επιβαλλόμενο καθήκον επιμέλειας. Δηλαδή θα πρέπει να μην καταβλήθηκε από τον ιατρό η επιβαλλόμενη κατά αντικειμενική κρίση, προσοχή και επιμέλεια, την οποία κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος θα μπορούσε και όφειλε να καταβάλει κάτω από τις ίδιες πραγματικές περιστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνθήκες, που επικρατούν στις συναλλαγές και την κοινή κατά την συνήθη πο-

ρεία των πραγμάτων πείρα και λογική και συγχρόνως να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ιατρικής πράξης ή παράλειψης και του αξιόποινου μη επιδιωκόμενου αποτελέσματος (ΑΠ 154/2011, ΑΠ 2104/2009, ΑΠ 2/2009 ΤΝΠ Νόμος).

II) Περαιτέρω κατά την διάταξη του άρθρου 923 ΑΚ «όποιος έχει την εποπτεία ανηλίκου ή ενηλίκου, ο οποίος τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση ευθύνεται για την ζημία, που τα πρόσωπα αυτά προξενούν παράνομα σε τρίτο, εκτός αν αποδείξει ότι άσκησε την προστήκουσα εποπτεία ή ότι η ζημία δεν μπορούσε να αποτραπεί. Την ίδια ευθύνη έχει και όποιος ασκεί την εποπτεία με σύμβαση». Εποπτεία είναι η επίβλεψη, επιτήρηση και προφύλαξη του εποπτευομένου, αναλόγως των περιστάσεων, προκειμένου δε περί ανηλίκου ασκείται από τους έχοντες την γονική μέριμνα αυτού γονείς του, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1510 ΑΚ και περιλαμβάνεται στα καθήκοντα και δικαιώματα αυτών, αλλά και στις υποχρεώσεις τους. Η ανωτέρω διάταξη έχει ως σκοπό την προστασία των τρίτων από παράνομη πράξη του εποπτευόμενου, ενώ η ευθύνη του εποπτεύοντος απέναντι στον εποπτευόμενο για ζημία την οποία ο δειτερος υφίσταται από αδικοπραξία τρίτου, στην πραγμάτωση της οποίας συνέβαλε και παραμέληση της εποπτείας, δεν καλύπτεται από την διάταξη αυτή (άρθρο 923 ΑΚ), αλλά κρίνεται με βάση την εκ του νόμου ή την συμβατική σχέση, από την οποία πηγάζει η υποχρέωση της εποπτείας, είτε ενδεχομένως στη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, συνεπεία παραβάσεως του καθήκοντος επιβλέψεως. Για την βλάβη του ίδιου του εποπτευόμενου υπάρχει εις ολόκληρον ευθύνη μεταξύ του τρίτου και του εποπτεύοντος, κατά τις διατάξεις των άρθρων 926, 927 ΑΚ (ΑΠ 239/2010). Όμως το συντρέχον πταίσμα του εποπτεύοντος στην πρόκληση της ζημίας του εποπτευόμενου δεν μπορεί να αντιταχθεί από τον εναγόμενο τρίτο, κατά της αγωγής αποζημιώσεως του εποπτευόμενου, εφόσον δεν πρόκειται για πταίσμα του ίδιου του εποπτευόμενου (ΕφΠειρ 331/2016, ΕφΠειρ 199/2016, ΕφΠειρ 108/2013, ΕφΠατ 133/2009, ΕφΔ 92/2008 ΤΝΠ Νόμος). Επομένως στην περίπτωση αυτή, ο ισχυρισμός του εναγομένου τρίτου, περί συνδρομής συντρέχουσας αμέλειας των γονέων του παθόντος ανηλίκου (ενάγοντος) κατ' άρθρο 300 ΑΚ δεν είναι νόμιμος (ΑΠ 1611/2017, ΑΠ 48/2016, ΑΠ 218/2014, ΑΠ 495/2012, ΑΠ 731/2008, ΑΠ 1743/2007 ΤΝΠ Νόμος). Είναι όμως νόμιμος, όταν ο εποπτεύοντος γονέας ζητεί αποζημίωση από

τον τρίτο για ίδια αυτού ζημία (ΑΠ 48/2016, ΑΠ 532/2012, ΑΠ 495/2012). Περαιτέρω κατά την διάταξη του άρθρου 927 ΑΚ, εκείνος, που κατά το προηγούμενο άρθρο κατέβαλε ολόκληρη την αποζημίωση, έχει δικαίωμα αναγωγής κατά των λοιπών. Η ως άνω διάταξη ρυθμίζει την δυνατότητα, που έχει εκείνος από τους περισσότερους συνοφειλέτες, που κατέβαλε όλη την αποζημίωση, να στραφεί κατά των άλλων συνοφειλετών και να απαιτήσει από αυτούς να αναλάβουν μέρος ή και όλη την αποζημίωση (δικαίωμα αναγωγής). Η αναγνωριζόμενη από το ανωτέρω άρθρο αξίωση αναγωγής πηγάζει από την εσωτερική σχέση των περισσότερων συνυπόχρεων. Είναι ίδια και αυτοτελής και στηρίζεται απευθείας στον νόμο, δηλαδή στο άρθρο 927 ΑΚ, δεν είναι όμως αξίωση από αδικοπραξία (ΕφΑθ 7960/2006, ΕλλΔνη 2008. 820, Σταθόπουλος, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 2004, § 15, αριθ. 122, σ. 848, Απ. Γεωργιάδης στον ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, άρθρο 927, αριθ. 23 σ. 785). Το δικαίωμα αναγωγής στην εσωτερική σχέση μεταξύ περισσότερων συνοφειλετών κατά κανόνα ασκείται με αγωγή. Η αγωγή αυτή έχει την μορφή αυτοτελούς ή παρεμπίπουσας, αναλόγως του αν: α) ο συνοφειλέτης στην εξωτερική σχέση αποκατέστησε όλη την ζημία του ζημιωθέντος ή κατέβαλε περισσότερα από την μερίδα του ή β) αν ο συνοφειλέτης, που ενήχθη είτε μόνος, είτε μαζί με άλλους συνοφειλέτες στην δίκη αποζημιώσεως δεν έχει ακόμη καταβάλει τίποτε και για την περίπτωση ήττας του, εγείρει αγωγή (αναγωγή) κατά των λοιπών συνοφειλετών. Στην πρώτη περίπτωση το δικαίωμα αναγωγής ασκείται με αυτοτελή αγωγή, ενώ στην δεύτερη περίπτωση ασκείται με παρεμπίπουσα αγωγή (ΕφΑθ 1969/2003, Αριθ 2005. 359, ΕφΑθ 7038/2002 ΕλλΔνη 2007, 516). Το μέτρο της μεταξύ των συνοφειλετών ευθύνης προσδιορίζεται από το δικαστήριο, ανάλογα με τον βαθμό του πταίσματος, που βαρύνει τον κάθε συνοφειλέτη. Το δικαίωμα αναγωγής μπορεί να ασκηθεί είτε με αυτοτελή αγωγή, εάν ο ενάγων συνοφειλέτης αποκατάστησε αυτός όλη την ζημιά ή κατέβαλε ποσό μεγαλύτερο από την αναλογούσα μερίδα του, είτε με παρεμπίπουσα αγωγή στην δίκη αποζημιώσεως -όταν ακόμη δεν έχει καταβάλει κανένα ποσό - στρεφόμενος κατά του συνεναγόμενου του συνοφειλέτη ή προσεπικαλώντας τον και ενώνοντας συγχρόνως στην προσεπίκληση και παρεμπίπουσα αγωγή. Σε κάθε περίπτωση, για να είναι νόμιμη η αναγωγή, πρέπει ο ενάγων να αποδέχεται εξαρχής και την δική του συνυπαιτιό-

τητα (ΑΠ 260/2011, ΑΠ 415/2010, ΕφΠειρ 478/2015 ΤΝΠ Νόμος). Εάν δεν την αποδέχεται και υποστηρίζει ότι αποκλειστικά υπαίτιος είναι ο κυρίως ή παρεμπιπτόντως εναγόμενος ή ο ενάγων, τότε δεν έχει θέση η αναγωγή, γιατί αυτή προϋποθέτει αποδοχή της συνενοχής (ΕφΑθ 1418/2000 ΕλλΔνη 2001. 456). Τόσο στην αυτοτελή όσο και στην παρεμπίπουσα αγωγή εξ αναγωγής, ο ενάγων οφείλει να ισχυρισθεί και σε περίπτωση αμφισβήτησης να αποδείξει το ποσοστό της ευθύνης καθενός από τους εναγόμενους συνυπόχρεους, δηλαδή τον βαθμό του πταίσματος και της αιτιώδους συμβολής στην πρόκληση της ζημίας, καθορίζοντας και το ποσοστό ευθύνης (ΕφΔ 26/2004 Αριθ 2004. 992). Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 927 ΑΚ ρυθμίζει την εσωτερική σχέση μεταξύ των, κατά το άρθρο 926 ΑΚ, συνυπόχρεων, ανεξαρτήτως του είδους της ευθύνης καθενός από αυτούς. Η διάταξη αναφέρει μεν ρητώς την συνηθέστερη περίπτωση, κατά την οποία οι συνοφειλέτες ευθύνονται όλοι από πταίσμα, πλην όμως εφαρμόζεται και όταν ευθύνονται όλοι αντικειμενικώς ή μερικοί αντικειμενικώς και μερικοί υποκειμενικώς και μερικοί αντικειμενικώς ή μερικοί υποκειμενικώς και μερικοί και υποκειμενικώς και αντικειμενικώς (ΑΠ 561/2009, ΕφΠειρ 478/2015) (...).

Με το παραπάνω περιεχόμενο και αιτήματα, το υπό κρίση δικόγραφο, αρμοδίως καθ' ύλην και κατά τόπο εισήχθη προς εκδίκαση ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, στο οποίο είναι εκκρεμής προς εκδίκαση η ως άνω κύρια αγωγή (άρθρα 14 § 1α, 31 ΚΠολΔ) κατά την τακτική διαδικασία (άρθρα 215 επ., όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους από το άρθρο 1 άρθρο δεύτερο § 2 του ν. 4335/2015 ΦΕΚ Α' 87/23.7.2015), καθόσον και η εξ αναγωγής αγωγή εκδικάζεται κατά την ίδια διαδικασία, που δικάζεται και η αγωγή αποζημίωσης (ΕφΑθ 1418/2000). Είναι όμως μη νόμιμη κατά την κύρια βάση της, με την οποία γίνεται επίκληση αποκλειστικής υπαιτιότητας των παρεμπιπτόντων εναγομένων, λόγω της εκ μέρους της προσεπικαλούσας και παρεμπιπτόντως ενάγουσας άρνησης της δικής της υπαιτιότητας. Κατά την επικουρική της βάση, με την οποία η προσεπικαλούσα και παρεμπιπτόντως ενάγουσα αποδέχεται την συνυπαιτιότητά της στην πρόκληση του ένδικου τραυματισμού και ζητά να αναγνωριστεί η υποχρέωση των καθ' ων η προσεπίκληση και παρεμπιπτόντως εναγομένων γονέων της ανήλικης, να της καταβάλουν οτιδήποτε αυτή (προσεπικαλούσα και πα-

ρεμπιπτόντως ενάγουσα) υποχρεωθεί να καταβάλει στην παθούσα ανήλικη, κατά το επικαλούμενο ποσοστό της συνυπαιτιότητάς τους, είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 926, 927 ΑΚ, 69 § 1 περ. ε, 70, 88, 176 ΚΠολΔ, ενώ νόμιμο τυγχάνει και το αίτημα περί έναρξης της προς τοκοδοσία υποχρέωσης των παρεμπιπτόντως εναγομένων από την επομένη της καταβολής (ΕφΠειρ 292/2014), καθόσον η καταδίκη των εξ αναγωγής εναχθέντων γίνεται υπό τον όρο της προηγούμενης καταβολής του ποσού της αποζημίωσης στους ενάγοντες της κύριας αγωγής, από το χρονικό σημείο της οποίας καθίσταται ληξιπρόθεσμη και απαιτητή η απαίτηση της παρεμπιπτόντως ενάγουσας και αρχίζει η τοκοφορία αυτής (ΑΠ 958/2015). Πρέπει επομένως κατά το μέρος, που κρίθηκε νόμιμη, να ερευνηθεί περαιτέρω από ουσιαστική άποψη, δεδομένου ότι μετά την τροπή του αιτήματος από καταψηφιστικό σε έντοκο αναγνωριστικό, δεν απαιτείται πλέον η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου.

Από την με αριθμό.../18.10.2019 ένορκη βεβαίωση ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών, η οποία λήφθηκε με την επιμέλεια των εναγόντων κατόπιν νομότυπης και εμπρόθεσμης κλήτευσης της εναγομένης, από την με αριθμό 21.10.2019 ένορκη βεβαίωση ενώπιον της συμβολαιογράφου Αθηνών, και τις με αριθμό .../22.10.2019 και .../22.10.2019 ένορκες βεβαίωσεις ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, που λήφθηκαν με την επιμέλεια της εναγομένης, κατόπιν νομότυπης και εμπρόθεσμης κλήτευσης της αντίδικης πλευράς, καθώς και τις με αριθμό .../5.11.2019 και .../6.11.2019 ένορκες βεβαίωσεις ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, που ελήφθησαν επίσης με την επιμέλεια της εναγομένης, στα πλαίσια της αντίκρουσης και κατόπιν νομότυπης και εμπρόθεσμης κλήτευσης της αντίδικης πλευράς (σημειώνεται ότι οι παραπάνω ένορκες βεβαίωσεις, που προσκομίζονται από την εναγομένη και οι οποίες ελήφθησαν ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, δεν κρίνονται απαράδεκτες, παρά τα αντίθετα ισχυριζόμενα από τους ενάγοντες, λόγω της μη παράστασης της εναγομένης κατά την λήψη αυτών με πληρεξούσιο δικηγόρο, διότι κατά την άποψη, που ακολουθεί και το παρόν Δικαστήριο (βλ. Ν. Νίκας, Πολιτική Δικονομία εκδ. 2020 σ. 383, Β. Χατζηιωάννου, Ειδικά θέματα ενόρκων βεβαίωσεων), δεν είναι υποχρεωτική κατά την λήψη της ένορκης βεβαίωσης η παράσταση δια πληρεξούσιου δικηγόρου των διαδίκων, καθώς ουδέν διαφορετικό ορίζεται

στις διατάξεις των άρθρων 421 επ. του ΚΠολΔ περί ενόρκων βεβαίωσεων, αντιθέτως ορίζεται στην § 2 του άρθρου 422 του ίδιου κώδικα, ότι κατά την βεβαίωση παρίστανται, εφόσον το επιθυμούν, οι διάδικοι, επιπλέον δε η αιτιολογική έκθεση του ν. 4335/2015 περιορίζεται στην επανάληψη των νέων διατάξεων, που αφορούν τις ένορκες βεβαίωσεις και στο ρόλο των τελευταίων στην τακτική διαδικασία για τις κατατειθέμενες μετά την αγωγή, έπειτα από την ισχύ του ν. 4335/2015, δίχως να γίνεται μνεία περί της παράστασης δια πληρεξούσιου δικηγόρου, ούτε δύναται να συναχθεί ότι έπειτα και από την τροποποίηση του άρθρου 94 του ΚΠολΔ, απαιτείται η εν λόγω παράσταση και στην λήψη ενόρκων βεβαίωσεων, με την δυνατότητα πλέον καταχώρησης ενστάσεων και αιτήσεων εξαίρεσης κατά του μάρτυρα (423 § 2 ΚΠολΔ), καθώς νομίμως αυτές προβάλλονται από τους παριστάμενους διαδίκους), από τα έγγραφα, που οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν, είτε για να χρησιμεύσουν για άμεση απόδειξη, είτε για την συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρο 395 ΚΠολΔ), από όσα ρητώς ή εμμέσως συνομολογούνται από τους διαδίκους, από τους ισχυρισμούς των οποίων συνάγεται ομολογία ή άρνηση (άρθρο 261 ΚΠολΔ), σε συνδυασμό με τα διδάγματα της κοινής πείρας, που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο και χωρίς απόδειξη (άρθρο 336 § 4 ΚΠολΔ), αποδείχηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες τυγχάνουν γονείς τριών ανηλίκων τέκνων και ειδικότερα της ..., γεννηθείσας την ...2005, της ... γεννηθείσας την ...2008 και της ... γεννηθείσας την ...2012. Η εναγόμενη τυγχάνει ιατρός δερματολόγος - αφροδισιολόγος και διατηρεί ιατρείο στο ... Αττικής. Την2018 οι ενάγοντες προσήλθαν στο παραπάνω ιατρείο της εναγομένης, συνοδευόμενοι από τις ανωτέρω θυγατέρες τους, προκειμένου να εξεταστούν οι τελευταίες από την εναγομένη. Η εναγόμενη κατά την δερματολογική εξέταση, που διενήργησε διαπίστωσε ότι η ... και η ... είχαν μυρμηγκιές και συγκεκριμένα η ... είχε μυρμηγκιά μωσαϊκού τύπου στο δεξιό πέλμα της. Η εναγόμενη εξήγησε στους ενάγοντες την πάθηση και τους τρόπους θεραπείας των μυρμηγκιών και κατόπιν αυτού οι ενάγοντες συμφώνησαν να εφαρμοστεί από την εναγομένη η μέθοδος της κρυοχειρουργικής, άλλως κρυοπηγίας, ή κρυοθεραπείας, η οποία είναι και η πλέον ενδεδειγμένη ιατρικά επιλογή, διότι πρόκειται για μία ταχεία, ασφαλή και αποτελεσματική μέθοδο, η οποία αφενός μεν αφήνει

τον ιό, που προκαλεί την μυρμηγκιά ανενεργό και αφετέρου έχει εξαιρετικά αισθητικά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, η κρυοχειρουργική συνιστά μία επεμβατική, συνήθως επώδυνη μέθοδο αντιμετώπισης των βλαβών του δέρματος, που επιτυγχάνεται μέσω της ψύξης των παθολογικών ιστών και κυττάρων με την χρήση υγρού αζώτου σε θερμοκρασία - 196° C και με την μέθοδο αυτή αντιμετωπίζονται διάφορες βλάβες του δέρματος, τόσο κακοήθεις, όσο και καλοήθεις, όπως οι μυρμηγκιές. Μετά την εφαρμογή της θεραπείας, στην πορεία προς την επούλωση, αναμένεται η εκδήλωση ορισμένων συμπτωμάτων, τα οποία συνιστούν στην ουσία την αντίδραση του οργανισμού στην ψύξη και ξεκινούν από την επομένη της εφαρμογής. Τέτοια συμπτώματα είναι το οίδημα, τοπικό ή στην ευρύτερη περιοχή, το ορώδες εξίδρωμα ή/και η πομφόλυγα. Η εμφάνιση και η ένταση αυτών εξαρτάται από παράγοντες, όπως η θέση και τα χαρακτηριστικά της βλάβης και ο ιστός αυτός καθ' εαυτός. Η εναγόμενη εξήγηση στους ενάγοντες την παραπάνω μέθοδο και ότι για να μην πονέσουν κατά την επέμβαση οι ανήλικες θυγατέρες τους, θα τοποθετούσε αναισθητική αλοιφή πριν την επέμβαση, και για τον λόγο αυτό χρειαζόταν να προσέλθουν στο ιατρείο της μία ώρα νωρίτερα από το ραντεβού για την εφαρμογή της παραπάνω μεθόδου, το οποίο προγραμματίστηκε για την2018. Την2018 αμφότεροι οι ενάγοντες προστήλθαν εκ νέου στο ιατρείο της εναγομένης με τις δύο ανήλικες θυγατέρες τους, η δε εναγόμενη εφάρμοσε στο σημείο της επέμβασης την αναισθητική κρέμα και από πάνω έναν ειδικό νάλον, αυτοκόλλητο, διαφανή επίδεσμο. Οι δε ανήλικες, φορώντας ποδονάρια, που τους φόρεσε η εναγόμενη, παρέμειναν για μία ώρα περίπου στο σαλόνι του ιατρείου με τους γονείς τους. Στην συνέχεια η εναγόμενη προέβη στην επέμβαση με την χρήση υγρού αζώτου και στις δύο ανήλικες και ακολούθως πήγαν όλοι στο γραφείο της εναγομένης, όπου η τελευταία τους έδωσε έντυπο με οδηγίες για την φροντίδα του τραύματος μετά την επέμβαση, το οποίο η μητέρα των ανηλίκων διάβασε δυνατά, προκειμένου να επεξηγηθούν από την εναγομένη τυχόν απορίες. Ακολούθως η εναγόμενη έγραψε στο συνταγολόγιο φυσιολογικό ορό, αποστειρωμένες γάζες, αυτοκόλλητες αποστειρωμένες γάζες και τις κρέμες, που θα χρειάζονταν για τις επόμενες ημέρες. Επιπλέον συνέστησε αν χρειαστεί να πάρουν οι ανήλικες παυσίπονο, να κάνουν συνετή χρήση του σκέλους στο οποίο έγινε η επέμβαση και προ-

γραμμάτισε την επανεξέτασή τους μετά από ένα τριήμερο, ήτοι την2018, ώστε να γίνει επισκόπηση της περιοχής και σε περίπτωση, που είχε δημιουργηθεί, όπως συχνά συμβαίνει φυσαλίδα ή πομφόλυγα, να την παροχετεύσει. Την2018, κατά το προγραμματισμένο ραντεβού για την κλινική επισκόπηση της περιοχής όπου έγινε η επέμβαση, η εναγόμενη διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε φυσαλίδα ή πομφόλυγα και ότι η εικόνα των πελμάτων και των δύο ανηλίκων ήταν συμβατή με αυτή, που αναμένονταν για την 3η ημέρα μετά την κρυοθεραπεία. Έγινε έκπλυση της περιοχής με φυσιολογικό ορό, τοποθέτηση αντιβιοτικής κρέμας και κάλυψη με αυτοκόλλητη αποστειρωμένη γάζα και στις δύο ανήλικες. Όπως δε καταθέτει ενόρκως η μάρτυρας ... στην με αριθμό .../22.10.2019 ένορκη βεβαίωση ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών, η οποία εργάζεται στο ιατρείο της εναγομένης και η οποία ήταν παρούσα τόσο κατά την διαδικασία της επέμβασης την ...2018 όσο και κατά την επανεξέταση την ...6.2018, ούτε η μητέρα των ανηλίκων, ούτε και η ανήλικη δήλωσαν ότι η τελευταία ένιωθε πόνο στο σημείο εφαρμογής της κρυοπηγίας και ούτε υπήρχε στο σημείο αυτό πληγή βάθους 5 με 6 χιλιοστών, όπως ισχυρίζονται οι ενάγοντες στο αγωγικό δικόγραφο.

Ακολούθως αποδείχτηκε ότι την2018 λόγω επιγενόμενης λοίμωξης στο σημείο εφαρμογής της κρυοθεραπείας στο δεξιό πέλμα της ανήλικης ... οι ενάγοντες, αφού συμβουλεύτηκαν την οικογενειακή παιδίατρο ... απευθύνθηκαν στο Γενικό Νοσοκομείο Πατίδων Αθηνών, ... όπου μετά από εξέταση της ανήλικης, η τελευταία εισήχθη στην Β' ορθοπεδική κλινική του ως άνω νοσοκομείου, όπου και παρέμεινε μέχρι την ...2018, οπότε και έλαβε εξιτήριο. Ως αιτία της εισαγωγής της ανήλικης στο ορθοπεδικό τμήμα του παραπάνω νοσοκομείου σημειώθηκε φλεγμονή (ΔΕ) πέλματος επί εδάφους τραύματος μετά από χειρουργική επέμβαση, που έγινε προ 15 ημερών. Διαπιστώθηκε δερματολογικό έλλειμμα 2cm x 1 cm και ελήφθησαν καλλιέργειες από το αποτέλεσμα των οποίων διαπιστώθηκε ότι στην περιοχή του τραύματος είχε αναπτυχθεί το μικρόβιο *Staphylococcus aureus*, το οποίο προκάλεσε την φλεγμονή. Κατά την διάρκεια νοσηλείας της ανήλικης στο παραπάνω νοσοκομείο, της ετέθη η παριναρισμένος φλεβοκαθετήρας για την ενδοφλέβια χορήγηση αντιβιοτικών, το δε άκρο της ετέθη σε ανάρροπο θέση με βαμβακοελαστική περίδεση, και έγιναν όλες οι απαραίτητες εξετάσεις, ενώ της εδόθη και η κα-

τάλληλη φαρμακευτική αγωγή έως την2018, οπότε και έλαβε εξιτήριο, με οδηγίες για επανεξέταση σε 7 ημέρες. Ακολούθως την2018 η ενάγυνσα ενημέρωσε τηλεφωνικά την εναγόμενη για την νοσηλεία της ανήλικης ... και της ζήτησε να επισκεφθεί την οικία τους στο ... προκειμένου να προβεί σε αλλαγή επιδέσμων στο τραύμα της ανήλικης, το οποίο και έπραξε η εναγόμενη, και αφού έκανε την αλλαγή των επιδέσμων διαπίστωσε ότι η ευκόνα της ήταν πολύ καθησυχαστική, ενώ την επισκέφθηκε ξανά μετά από τρεις ημέρες για εκ νέου αλλαγή των επιδέσμων. Την2018 κατά την επανεξέταση της ανήλικης ... από τους ιατρούς του Ν. Παιδών ... διαπιστώθηκε καλή επιθηλιοποίηση του τραύματος και κατά την επόμενη επανεξέτασή της την2018 σημειώθηκε η πλήρης επούλωση του τραύματος χωρίς να αναφέρεται οποιαδήποτε παρενέργεια ή πρόβλημα, που να παραμένει. Από τα παραπάνω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά συνάγεται ότι η βλάβη στο πέλμα της ανήλικης θυγατέρας των εναγόντων οφείλεται στην επιγενόμενη λοίμωξη με το μικρόβιο του σταφυλόκοκκου και όχι σε λάθος ιατρικό χειρισμό από την εναγόμενη κατά την κρυοχειρουργική επέμβαση, που διενήργησε την ... 2018, ενώ ούτε από την επανεξέταση, που διενήργησε την ... 2018 μπορούσε η εναγόμενη να προβλέψει ή να αποτρέψει την λοίμωξη, που υπέστη η ασθενής στην συνέχεια, διότι δεν αποδείχτηκε ότι υπήρχαν στοιχεία, που να καταδεικνύουν την επιγενόμενη λοίμωξη στο διάστημα των 3 ημερών, που μεσολάβησε μέχρι την επανεξέταση της ασθενούς από την εναγόμενη. Εξάλλου σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, η κρυοθεραπεία στις μυρμηγκιές γίνεται επιφανειακά, δεδομένου ότι αυτές προσβάλλουν τα κύτταρα μόνο της επιδερμίδας και όχι τα βαθύτερα στρώματα. Συνεπώς είναι αδύνατο να δημιουργηθεί από την κρυοθεραπεία πληγή και μάλιστα βάθους 5-6 χιλιοστών, εντός 3 ημερών από την εφαρμογή της μεθόδου, όπως ισχυρίζονται οι ενάγοντες στην αγωγή τους. Ακόμη όμως και αν ψεκαζόταν υγής ιστός, τούτο δεν θα είχε ως παρενέργεια ή επενέργεια ή έστω ως ανεπιθύμητη ενέργεια την δημιουργία «τρύπας» ή την μόλυνση του σημείου εφαρμογής. Καθίσταται συνεπώς σαφές ότι η μόλυνση της περιοχής από σταφυλόκοκκο ήταν αυτή ακριβώς, που προκάλεσε την φλεγμονή και την πληγή διαστάσεων 1x2, όπως διαγνώστηκε κατά την εισαγωγή της ασθενούς στο νοσοκομείο 15 ημέρες μετά την κρυοθεραπεία. Περαιτέρω με βάση

και πάλι τις αρχές και τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, ο σταφυλόκοκκος συνιστά ένα εξαιρετικά διαδεδομένο μικρόβιο, που συναντάται παντού στο περιβάλλον, αλλά και στο ανθρώπινο δέρμα. Το δέρμα αποτελεί δεξαμενή για δισεκατομμύρια μικρόβια και η παραμικρή αμυχή, ακόμα και ένα τοίμπημα κουνουπιού, μπορεί να οδηγήσει σε μόλυνση του οργανισμού και φλεγμονή. Η δε σταφυλοκοκκική δερματική λοίμωξη, που δεν αντιμετωπίζεται εγκαίρως με την κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή, επιδεινώνεται ραγδαία. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση συνάγεται ότι δεν είναι δυνατόν να δημιουργήθηκε τρύπημα βάθους 5 - 6 χιλιοστών ή να μολύνθηκε η περιοχή από σταφυλόκοκκο άμεσα μετά την κρυοθεραπεία και η μόλυνση αυτή επί δέκα ημέρες να μην επιδεινώθηκε και να μην οδηγήθηκε η ασθενής νωρίτερα στο νοσοκομείο. Αντίθετα και με δεδομένο ότι στην κρυοχειρουργική επέμβαση το δέρμα ψεκάζεται με υγρό άζωτο σε πολύ χαμηλή θερμοκρασία, στην ουσία αποστειρώνεται η περιοχή και σίγουρα δεν επιμολύνεται. Η επιμόλυνση μπορεί να επέλθει μόνο μεταγενέστερα και αποδίδεται αποκλειστικά σε παραμέληση της περιοχής και ειδικότερα σε πλημμελή τήρηση των κανόνων αντισηφίας, υγιεινής, περιποίησης και προστασίας του σημείου εφαρμογής της κρυοθεραπείας, γεγονός, που επέτρεψε εν προκειμένω στο συγκεκριμένο μικρόβιο να προκαλέσει την φλεγμονή. Συνεπώς από τα παραπάνω αποδεικνύεται ότι η επίδικη βλάβη στο πέλμα της ανήλικης οφείλεται στην επιμόλυνση της περιοχής από σταφυλόκοκκο, η οποία επιμόλυνση οφείλεται με την σειρά της στην παραμέληση της περιοχής μετά την εφαρμογή της κρυοθεραπείας και οπωδήποτε μετά την επανεξέταση της ασθενούς την ...2018, καθώς κατά την ως άνω ημερομηνία της επανεξέτασης δεν υπήρχαν στοιχεία, που να υποδηλώνουν λοίμωξη και ούτε η εναγόμενη θα μπορούσε να προβλέψει ότι θα εμφανίζονταν η λοίμωξη, που επακολούθησε, ενώ δεν αποδείχτηκε, όπως αιφάντημα ισχυρίζονται οι κυρίως ενάγοντες, ότι η επίδικη βλάβη προκλήθηκε από εσφαλμένο χειρισμό της εναγόμενης κατά την εφαρμογή της κρυοθεραπείας, η οποία αποδείχτηκε ότι ενήργησε, κατά την παροχή των ιατρικών υπηρεσιών της, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της ιατρικής επιστήμης, ενώ εξάλλου ουδόλως αποδείχτηκε ότι υπήρχε αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς της εναγόμενης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της και της επιγενόμενης λοίμωξης, που εμφανίστηκε στην

συνέχεια, και η οποία οφείλεται αποκλειστικά στην πλημμελή περιποίηση του σημείου της εφαρμογής. Ενόψει όλων των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κύρια αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη. Μετά δε την απόρριψη της κύριας αγωγής ως ουσιαστικά αβάσιμης, η παρεμπίπτουσα αγωγή, που άσκησε η εναγόμενη, υπό την αίρεση της ευδοκίμησης της σε βάρος της ασκηθείσας κύριας αγωγής, καθίσταται άνευ αντικειμένου και ως εκ τούτου απορριπτέα. Τέλος πρέπει να συμψηφιστεί η δικαστική δαπάνη των διαδίκων στην κύρια αγωγή και στην παρεμπίπτουσα αγωγή (άρθρο 178 ΚΠολΔ), όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό.

Συνεκδικάζει: α) την από .../2019 και με αριθμό κατάθεσης .../2019 κύρια αγωγή, β) την από .../2019 και με αριθμό κατάθεσης .../2019 προσεπίκληση σε παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή, αντιμωλία των διαδίκων.

Απορρίπτει την από .../2019 και με αριθμό κατάθεσης .../2019 κύρια αγωγή.

Συμψηφίζει την δικαστική δαπάνη των διαδίκων.

Απορρίπτει την από/2019 και με αριθμό κατάθεσης 2019 προσεπίκληση σε παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή.

Συμψηφίζει την δικαστική δαπάνη των διαδίκων.

(...).

ΣΧΟΛΙΟ

Η διχογνωμία μετά το ν. 4335/2015 ως προς την υποχρέωση παράστασης δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου

Με την σχολιαζόμενη απόφαση απορρίφθηκε ως ουσιαστικά αβάσιμη αγωγή αποζημίωσης λόγω ιατρικού σφάλματος. Το ενδιαφέρον εστιάζεται κυρίως στο γεγονός ότι, το Δικαστήριο κατά το σχηματισμό της κρίσης του έλαβε υπόψη του ένορκες βεβαίωσεις της εναγόμενης, που ελήφθησαν ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών χωρίς παράσταση δικηγόρου.

Ειδικότερα, η σχολιαζόμενη απόφαση απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου, που προέβαλαν οι εναγόντες για τις ένορκες βεβαίωσεις, που δόθηκαν ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών με αυτοπρόσωπη επιμέλεια της εναγομένης, επικαλούμενη ότι «σημειώνεται ότι οι παραπάνω ένορκες βεβαίωσεις, που προσκομίζονται από την εναγόμενη και οι οποίες ελήφθησαν ενώπιον της Ειρηνοδίκου Αθηνών, δεν κρίνονται απαράδεκτες, παρά τα αντίθετα ισχυριζόμενα από τους ενάγοντες, λόγω μη παράστασης της εναγόμενης

κατά τη λήψη αυτών με πληρεξούσιο δικηγόρο, διότι κατά την άποψη, που ακολουθεί και το παρόν Δικαστήριο (βλ. N. Νίκας, Πολιτική Δικονομία εκδ 2020 σ. 383, B. Χατζηιωάννου Ειδικά θέματα ενόρκων βεβαίωσεων), δεν είναι υποχρεωτική κατά την λήψη της ένορκης βεβαίωσης η παράσταση δια πληρεξουσίου δικηγόρου των διαδίκων, καθώς ουδέν διαφορετικό ορίζεται στις διατάξεις των άρθρων 421 επ. του ΚΠολΔ περί ενόρκων βεβαίωσεων, αντιθέτως ορίζεται στην § 2 του άρθρου 422 του ίδιου κώδικα, ότι κατά την βεβαίωση παρίστανται, εφόσον το επιθυμούν, οι διάδικοι, επιπλέον δε η αιτιολογική έκθεση του ν. 4335/2015 περιορίζεται στην επανάληψη των νέων διατάξεων, που αφορούν τις ένορκες βεβαίωσεις και στο ρόλο των τελευταίων στην τακτική διαδικασία για τις κατατεθειμένες μετά την αγωγή, έπειτα από την ισχύ του ν. 4335/2015, δίχως να γίνεται μνεία περί της παράστασης δια πληρεξουσίου δικηγόρου, ούτε δύναται να συναχθεί ότι έπειτα και από την τροποποίηση του άρθρου 94 του ΚΠολΔ, απαιτείται η εν λόγω παράσταση και στην λήψη ενόρκων βεβαίωσεων, με την δυνατότητα πλέον καταχώρησης ενστάσεων και αιτήσεων εξαίρεσης κατά του μάρτυρα (423 § 2 ΚΠολΔ)».

Υπό το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς δεν ήταν υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου. Ο αμιγώς μονομερής χαρακτήρας της ένορκης βεβαίωσης, η μη πρόβλεψη για προκαταβολή εισφορών και ενσήμων και κυρίως η δυνατότητα αυτοπρόσωπης παράστασης των διαδίκων στο Ειρηνοδικείο για τις διαφορές με αντικείμενο μέχρι 12.000 ευρώ εκμηδένιζε την πρακτική αξία του ζητήματος. Ωστόσο, μετά τις τροποποιήσεις, που επήλθαν με το ν. 4335/2015 στον ΚΠολΔ και την εμφανή περιστολή του δικαιώματος αυτοπρόσωπης παράστασης των διαδίκων ενώπιον των Δικαστηρίων (αποκλειστικά και μόνο στις μικροδιαφορές και προς αποτροπή επικείμενου κινδύνου) καθιερώθηκε στην πράξη η παράσταση δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης και ως εκ τούτου προβλέφθηκε η έκδοση και η προσκόμιση γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων. Αν ήταν στις προθέσεις του νομοθέτη να έχει ο πολίτης δικαιώμα αυτοπρόσωπης παράστασης κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου, θα το είχε προβλέψει ρητά, όπως το προέβλεψε για τις περιπτώσεις των μικροδιαφορών και της αποτροπής επικείμενου κινδύνου. Επομένως, στην υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου συνηγορούν οι ρυθμίσεις, που εισήγαγε ο ν. 4335/2015 στον ΚΠολΔ, με εμφανή περιορισμό της δυνατότητας αυτοπρόσωπης παράστασης των διαδίκων ενώπιον των Δικαστηρίων. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρ. 94 § 1 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρ. 6 § 7 του ν. 4055/2012 και αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρ. 1 άρθρ. πρώτο § 2 του ν. 4335/2015, «Στα πολιτικά Δικα-

στήρια οι διάδικοι έχουν υποχρέωση να παρίστανται με πληρεξούσιο δικηγόρο.

Κατά το άρθρ. 94 § 2 ΚΠολΔ, όπως είχε αντικατασταθεί από το άρθρ. 7 § 1 του ν. 3944/2011 και αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρ. 1 άρθρ. πρώτο § 2 του ν. 4335/2015, «*Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση διαδίκου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο: α) στο Ειρηνοδικείο, εφόσον πρόκειται για μικροδιαφορές β) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.*

Από τα ανωτέρω εξάγεται το συμπέρασμα ότι, ο κανόνας είναι πως η παράσταση ενώπιον του Δικαστηρίων γίνεται υποχρεωτικά με δικηγόρο, η δε αυτοπρόσωπη παράσταση διαδίκου είναι επιτρεπτή μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες από τις ανωτέρω διατάξεις του ΚΠολΔ περιπτώσεις, ήτοι κατά τη διαδικασία μικροδιαφορών και σε περιπτώσεις, που υφίσταται επικείμενος κίνδυνος. Με την τελευταία φράση ο νομοθέτης είχε στο μυαλό του τη συζήτηση αιτήματος προσωρινής διαταγής και ενδεχομένως ορισμένες υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων και ουδέν άλλο. Για την διενέργεια οποιασδήποτε άλλης διαδικαστικής πράξης ενώπιον των πολιτικών Δικαστηρίων, μεταξύ των οποίων και η λήψη ένορκης βεβαίωσης, απαιτείται παράσταση δια ή μετά δικηγόρου, με ταυτόχρονη έκδοση και προσκόμιση γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων, άλλως η σχετική διαδικαστική πράξη είναι άκυρη.

Περαιτέρω, για τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου απαιτείται αίτηση, διότι πρόκειται για διενέργεια διαδικαστικής πράξης ενώπιον δικαστικής αρχής, η οποία ενεργεί μόνο κατόπιν αίτησης. Ο Ειρηνοδίκης κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης επιτελεί παρόμοιο έργο με το έργο του Δικαστή, που εξετάζει μάρτυρα κατά τη συζήτηση μίας υποθέσεως, κατά την οποία είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο. Άλλωστε, η κλήση γνωστοποίησης εξέτασης μαρτύρων και η αίτηση για λήψη ένορκης βεβαίωσης αποτελούν δικόγραφα, καθότι ενσωματώνουν και περικλείουν διαδικαστικές πράξεις και η παράσταση κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης είναι παράσταση ενώπιον Δικαστηρίου και ως εκ τούτου δεν δύναται να παραστεί αυτοπρόσωπως ο πολίτης, χωρίς τη σύμπραξη δικηγόρου. Αντίστοιχος προβληματισμός δεν τίθεται στη συμβολαιογραφική και προξενική ένορκη βεβαίωση, αφού στην πρώτη περίπτωση πρόκειται για άμισθο δημόσιο λειτουργό και στη δεύτερη περίπτωση για διοικητική αρχή, στην οποία η αυτοπρόσωπη παράσταση δεν περιορίζεται κατά νόμο.

Οράτε αναλυτικά την υπ' αριθ. 212/2017 απόφαση του Ειρηνοδικείου Χανίων, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Στην ίδια σωστή κατεύθυνση και η ΕιρΘ 526/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

Ναι μεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου αφορά μόνο τις διαδικασίες επ' ακροατηρίου και, υπ' αυτήν την έννοια, η διαδικασία της ένορκης βεβαίωσης εκπίπτει της υποχρεωτικής παράστασης με δικηγόρο, αλλά ο ίδιος προβληματισμός θα μπο-

ρούσε να αναπτυχθεί και για τη διαδικασία έκδοσης περιουσιακής διαταγής, πληρωμής ή απόδοσης μισθίου, στην οποία ομοίως απουσιάζει η επ' ακροατηρίου διαδικασία. Όμως, σε αυτή την περίπτωση, για την οποία άλλωστε προβλέπεται έκδοση και προσκόμιση γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων, γίνεται παγίως δεκτό ότι εφαρμόζονται τα γενικώς ισχύοντα για την παράσταση δικηγόρου. Η λύση αυτή για την ταυτότητα του νομικού λόγου, πρέπει να γίνει δεκτή και στη διαδικασία της ένορκης βεβαίωσης.

Ακόμα, ο Ειρηνοδίκης κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης επιτελεί έργο αντίστοιχο του ορισμένου Δικαστή για την εξέταση μαρτύρων (άρθρ. 237 § 6 εδ. α' ΚΠολΔ) και, συνεπώς, πρέπει να ισχύουν αναλογικά τα ίδια. Όπως ο ορισμένος Δικαστής για την εξέταση μαρτύρων αντιμετωπίζεται ως Δικαστήριο κατά τα κοινώς ισχύοντα, έτσι πρέπει να αντιμετωπισθεί και ο Ειρηνοδίκης στο πλαίσιο της ένορκης βεβαίωσης, αφού μάλιστα και οι δύο λειτουργούν παρεπομένως άλλης διαδικασίας, μετά ο ένας και πριν ο άλλος. Το γεγονός ότι στον ορισμένο Δικαστή για την εξέταση μαρτύρων διεξάγεται συζήτηση, ενώ στον Ειρηνοδίκη της ένορκης βεβαίωσης όχι, δεν υποβιβάζει το διαδικαστικό ρόλο του Ειρηνοδίκη, που επιλαμβάνεται της λήψης ένορκης βεβαίωσης, αφού το ίδιο πρόβλημα αναφύεται και στην έκδοση περιουσιακής διαταγής, πληρωμής ή απόδοσης μισθίου, για την οποία έγινε λόγος πιο πάνω¹. Προσέτι, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 212/2017 απόφαση του Ειρηνοδικείου Χανίων, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, που τάσσεται υπέρ της υποχρεωτικής παράστασης δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου, ο Ειρηνοδίκης ενεργεί ως Δικαστήριο επειδή καταχωρεί ενστάσεις στην ένορκη βεβαίωση, εφόσον δηλωθούν από την άλλη πλευρά. Ακόμα, στο υπ' αριθ. πρωτ. 9712/05.09.2016 έγγραφο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών με θέμα «*Έκδοση γραμματίου για παραστάσεις σε ένορκη βεβαίωση*», το οποίο απευθύνεται προς τα Ειρηνοδικεία της περιφέρειας Αττικής, μεταξύ των οποίων και το Ειρηνοδικείο Αθηνών (που εξέδωσε την σχολιαζόμενη απόφαση), αναφέρεται επί λέξει «*Ενστάσεις και αιτήσεις εξαίρεσης εκείνου, που δίδει τη βεβαίωση, καταχωρίζονται στο προσίμιο της ένορκης βεβαίωσης κρίνονται όμως από το Δικαστήριο. Για να προταθεί ένσταση ή αιτηση εξαίρεσης από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αντιδίκου εκείνου, που ζήτησε τη λήψη της ένορκης βεβαίωσης ενώπιον Ειρηνοδικείου, προϋποτίθεται ότι ο πληρεξούσιος δικηγόρος παρίσταται κατά τη διαδικασία λήψης της ένορκης βεβαίωσης. Για την παράσταση αυτή, απαιτείται η έκδοση γραμματίου προκαταβολής εισφορών, σύμ-*

1. <https://nomikakakiepikaira.wordpress.com/2017/10/12/eirhan-212-2017/>.

φωνα με το άρθρο 61 § 1 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013). Το γραμμάτιο, που θα εκδίδεται, είναι το προβλεπόμενο για την αίτηση λήψης ένορκης βεβαιώσεις (75 ευρώ, παράρτημα I, περ. η', αριθ. 6 του Κώδικα Δικηγόρων)». Αφ' ης απαιτείται γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων για την παράσταση του δικηγόρου του διαδίκου σε βάρος του οποίου λαμβάνεται η ένορκη βεβαιώση, ώστε να προτείνει ενστάσεις, είναι αυτονόχτο οτι απαιτείται παράσταση δικηγόρου και για το διάδικο, που αιτείται τη λήψη της ένορκης βεβαιώσης. Εξάλλου, όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, το προβλεπόμενο γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων τίτλοφορείται ως «γραμμάτιο για αίτηση λήψης ένορκης βεβαιώσης». Σε περίπτωση, που δεν ήταν υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαιώσης, όπως υποστηρίζει η σχολιαζόμενη απόφαση, η οποία ακολούθησε την θέση, που διατυπώθηκε με την υπ' αριθ. 33/2017 απόφαση του Ειρηνοδικείου Γυθείου με σημείωμα Γιαννόπουλου, ΕΠοΔ 2017. 539-540 και υποστηρίζεται σθεναρά^{2, 3, 4}, δε θα είχε προβλεφθεί σχετικό γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών και ενσήμων ή θα ήταν χωρίς πρακτική σημασία. Από τα ανωτέρω ενισχύεται η θέση, που υποστηρίζει πως είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαιώσης ενώπιον Ειρηνοδικείου με προσκόμιση του σχετικού γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων, άλλως η ένορκη βεβαιώση, που ελήφθη κατά παράβλεψη των ανωτέρω είναι άκυρη και δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο στο οποίο προσκομίζεται ως αποδεικτικό μέσο. Σαφώς δεν χρειάζεται για όλες τις ενέργειες ενώπιον των Δικαστηρίων να παρίσταται δικηγόρος, όπως για παράδειγμα στην αίτηση για έκδοση πιστοποιητικού, αλλά για τις περιπτώσεις, που προβλέπεται η έκδοση γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων και δεν προβλέπεται ρητά από το νόμο δικαίωμα αυτοπρόσωπης παράστασης του πολίτη, απαιτείται σύμπραξη δικηγόρου με έκδοση γραμματίου προκαταβολής εισφορών και ενσήμων. Τέλος, για λόγους πληρότητας σημειώνεται ότι με το άρθρ. 12 του ν. 4745/2020 τροποποιήθηκε το άρθρ. 61 § 4 του ν. 4164/2013, το οποίο ορίζει πλέον μεταξύ άλλων ότι, «Στην περίπτωση παράστασης δικηγόρου κατά τη διαδικασία λήψης ενόρκων βεβαιώσεων, ο δικηγόρος εκδίδει ένα γραμμάτιο, ανεξαρτήτως του αριθμού των ενόρκων βε-

βαιώσεων, που λαμβάνονται στο πλαίσιο του ιδίου ενδίκου βοηθήματος ή μέσου». Αυτή η τροποποίηση αποσκοπεί στη μείωση των δικαστικών εξόδων των διαδίκων, προκειμένου να εκδίδεται ένα γραμμάτιο ανά υπόθεση, ανεξαρτήτως του αριθμού των ενόρκων βεβαιώσεων.

Στην προκείμενη υπόθεση, στις 22.10.2019 η εναγόμενη για την απόκρουση της ασκηθείσας εις βάρος της αγωγής έλαβε δύο ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών, τις οποίες προσκόμισε με τις προτάσεις της, πλην όμως κατά τη λήψη των εν λόγω ένορκων βεβαιώσεων παραστάθηκε αυτοπροσώπως, χωρίς τη σύμπραξη δικηγόρου. Από το σκεπτικό της σχολιαζόμενης απόφασης προκύπτει ότι ειδικά η ένορκη βεβαιώση της υπαλλήλου στο ιατρείο της εναγόμενης, που ελήφθη με αυτοπρόσωπη παράσταση της εναγόμενης στις 22.10.2019, διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο στην κρίση του Δικαστηρίου. Ομοίως, στις 06.11.2019 η εναγόμενη προς αντίκρουση των ισχυρισμών, που πρότειναν με τις προτάσεις τους οι ενάγοντες έλαβε δύο ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου Αθηνών, τις οποίες προσκόμισε με την προσθήκη - αντίκρουσή της, πλην όμως κατά τη λήψη και αυτών των ένορκων βεβαιώσεων παραστάθηκε αυτοπροσώπως, χωρίς τη σύμπραξη δικηγόρου. Όμως, για όλους τους ανωτέρω λόγους, το Δικαστήριο έπρεπε να κάνει δεκτή την ένσταση των εναγόντων περί απαραδέκτου των ως άνω τεσσάρων ενόρκων βεβαιώσεων, που έλαβε η εναγόμενη χωρίς τη σύμπραξη δικηγόρου και να μην τις λάβει υπόψη του κατά το σχηματισμό της κρίσης του, που κατέληξε σε απόρριψη της ασκηθείσας αγωγής. Σε κάθε περίπτωση, είναι φανερό ότι υπάρχει έντονη διχογνωμία μετά το ν. 4335/2015 ως προς την υποχρέωση παράστασης δικηγόρου κατά τη λήψη ένορκης βεβαιώσης ενώπιον Ειρηνοδικείου, η οποία αναμένεται να επιλυθεί με αποφάσεις ανώτερων Δικαστηρίων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΤΣΑΧΙΡΙΔΗΣ
Δικηγόρος, ΜΔ Παντείου Πανεπιστημίου
Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Τριμελές Εφετείο Κέρκυρας Αριθ. 13/2021

Δικαστής: Γ. Μιχαλάκης, Πρόεδρος Εφετών
Εισηγήτρια: Γ. Στεφανίδην, Εφέτης
Δικηγόροι: Κ. Τζιβανίδης, Ι. Βραδής

Επί αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων αρμόδιο είναι το δικαστήριο, που δικάζει την κύρια υπό-

2. https://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2019/xatzivannouKPOI_2019.pdf..

3. Γιαννόπουλος/Τριανταφυλλίδης, Οι τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας στο πεδίο του δικαίου της αποδείξεως, Ελλάδη 2016. 683 επ.

4. Φούκας, Η εφαρμογή του άρθρου 94 ΚΠοΔ μετά τις τροποποιήσεις του ΚΠοΔ, ΕΠοΔ 2016. 195-196.

